

Remissyttrande över betänkandet ”Mindre aktörer i energilandskapet – förslag med effekt” (SOU 2018:76)

Villaägarnas Riksförbund som företräder cirka 311 000 medlemskällor över hela landet har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat ärende.

Med utgångspunkt i de intressen vi har att företräda vill vi i detta yttrande lyfta följande punkter.

Betänkandet tar upp en rad intressanta frågeställningar som även vi stöter på i kontakterna med våra medlemmar. Intresset för småskalig elproduktion är stort bland småhusägare och vi delar analysen att utökad lokal produktion kan ha en avlastande effekt på de större näten. Ska denna lokala produktion bli den framgång det har potentialen att bli behöver de hinder som mindre aktörer möter idag tas bort för att kunna nå målet om ett 100 procent förnybart energisystem. Vi ser det även som positivt att utredningen ser kundägd solceller och batterilagring som viktiga delar i omställningen.

Resultatet av den pågående omställningen kommer med stor sannolikhet att innebära att effekttariffer blir allt vanligare. För de flesta småhusägare är detta inget man är van vid och heller inget man har stor chans att påverka genom ett förändrat beteende. Sannolikt kommer en ganska stor mängd människor att få se en höjning av sitt elpris på grund av detta. För att detta inte ska upplevas som en försämring kan vi inte nog understryka vikten av kommunikation med elkonsumenterna i god tid innan detta sker.

Investeringsstödet som infördes 2009 har varit mycket viktigt för att skapa den utveckling av solceller som vi har fått i Sverige. Men stödet är också ett stort hinder, speciellt när stora mängder villaägare söker stöd. Osäkerheten om vilken stödnivå man kommer få och även om man kommer få stöd överhuvudtaget gör att många väntar med sina solceller. Och eftersom kön för att få ett beslut sällan är kortare än ett år, blir det en utdragen process för kunden. Dessutom krävs det att villaägaren gör en särskild ansökan om stödet hos Boverket, som trots att den förenklats, innebär den tekniskt inriktade ansökan ett hinder för privatpersoner. Detta är ett tydligt exempel på stöd som istället skapar tröskleffekter och försenar utvecklingen av intermitterande kraft.

Vi anser däremot inte att det "energi-ROT" som föreslås är en bra lösning då parallella system sällan bidrar till effektivisering och transparens. Bättre då att utöka det redan befintliga ROT-systemet som dessutom är uppskattat och väl etablerat i breda lager av befolkningen.

En annan viktig del som nämns i utredningen är det stöd till batterianläggningar som finns och som kommer förlängas. Detta är positivt och något som Villaägarna ställer sig bakom. Ett fortsatt batteristöd bör ha alla förutsättningar att få samma positiva påverkan som investeringsstödet för solceller haft, alltså att se till att fler tar steget till att prova tekniken och styrningen av effekten i sina fastigheter. Detta skulle skapa förutsättningar för att öka antalet lokala energilagrar kostnaden för batterier, enligt t.ex. Northwolt, ser ut att gå ner i pris inom några år. Det är förmodligen en korrekt analys som presenteras i betänkandet att lokala energilagrar både är en viktig del i att skapa ett säkert och stabilt elsystem vid en omställning till förnybar energi såväl som en förutsättning för att hantera kapacitetsbrist i de lokala elnäten.

Villaägarna anser att det är bra att alla småhusägare som vill ges chansen att producera sin egen el, även de som inte har ett tak eller annan plats som lämpar sig för solpaneler därför bör skattereduktionen breddas till att gälla även andelsägd sol- och vindel i de parker för ändamålet som blir allt vanligare runt om i landet.

Något vi ställer oss frågande till är dock utredningens påstående att svenska hushåll på senare år fått relativt sett lägre energiutgifter och vilka belägg som finns för detta. Det är knappast någon hemlighet att kostnaden för elnät och överföring har gått upp med ungefär 50 procent mellan 2008 och 2015. Även skatten har höjts så sent som 1 januari 2019. Som utredningen konstaterar kan inte prishöjningar driva energieffektiviseringar hur långt som helst. Villaägarna anser att gränsen för ekonomiska styrsignaler med råge är nådd.

Sollentuna 2019 11 19

Med vänliga hälsningar
Villaägarnas Riksförbund

Gunnar Jansson
Förbundsdirektör